

САНХҮҮГИЙН САЛБАР ДАХЬ ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРХИЙГ ХАМГААЛАХАД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

МОНГОЛБАНК
ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ГАЗАР

А.Туул

Олон улсын чиг хандлага

- 2008 оны Дэлхийн санхүүгийн хямралын дараа санхүүгийн хэрэглэгчийг хамгаалах тухай асуудал нь санхүүгийн системийн урт хугацааны тогтвортой байдлыг хангах, эдийн засгийн хөгжилийг дэмжихэд чухал хүчин зүйл гэж үзэн цаашид хөгжүүлэх шаардлагатай гэж үзэх болсон.
- Дэлхийн улс орнууд санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах тал дээр илүү нухацтай хандаж, хууль эрх зүйн орчныг бүрдүүлэхээс эхлээд, санхүүгийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээний талаарх мэдээллийн ил тод байдлыг хангах, бизнесийн сайн арга барилыг мөрдүүлэх, маргааныг боловсронгуй аргаар шийдвэрлэх зэрэг чиглэлээр хурдацтай дэвшлүүдийг хийж эхэлсэн.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

Манай улсын чиг хандлага

Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалснаар санхүүгийн урт хугацааны тогтвортой байдлыг хангаж, эдийн засагт чухал дэмжлэг үзүүлнэ.

“САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛЭГЧ” гэсэн шинэ нэр, томъёог анх удаа гаргаж “Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай” хуулиас тусад нь зохицуулахаар болсон.

Хэрэглэгч

Монгол Улсын банкны салбар дахь санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах өнөөгийн эрх зүйн орчин

Зураг 1: Монголын санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах чиг үүргийн хувиарлалт

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ
ᠪᠠᠨᠭ

Монгол Улсын банк, санхүүгийн салбар дахь санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах өнөөгийн эрх зүйн орчин

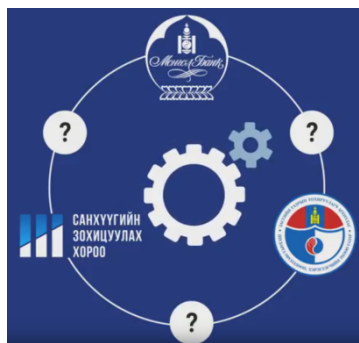
Монголбанк нь банкны салбар дахь харилцагч, хадгаламж эзэмжигчийн эрхийг хамгаалах асуудлыг хариуцаж ажилладаг.

Санхүүгийн зохицуулах хороо нь ББСБ, Даатгал, Үнэт цаас, Хадгаламж зээлийн хоршоо зэрэг байгууллагын харилцагч, үйлчлүүлэгчийн эрхийг хамгаалах асуудлыг хариуцаж ажилладаг.

Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар нь хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах чиглэлээр бүх салбарын хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах асуудлыг хариуцаж ажилладаг.

Дээрх гурван байгууллага үүрэг, функцын хувьд давхардал, хийдэл, зөрүүтэй байдаг ба хамтын ажиллагааны механизм байдаггүй.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

Олон улсын байгууллагын судалгаа, дүгнэлт

Дэлхийн банкнаас 2012 оны 10 дугаар сард гаргасан *"Хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах, санхүүгийн суурь боловсролын өнөөгийн байдлын оношлогоо дүгнэлт"*

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

Судалгааны үр дүн:

Санхүүгийн салбарт хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах тогтолцоог үндсэндээ хангалтгүй байна гэж дүгнэсэн.

Олон улсын байгууллагын хамтын ажиллагаа

Харилцан ойлголцлын санамж бичиг

2016.03

Asian Development Bank

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

Монголбанк АХБ-тай хамтран 2017 онд "Санхүүгийн салбарын хөгжил, тогтвортой байдлыг дэмжих" төслийн бүрэлдэхүүн хэсэг болох "Санхүүгийн салбарт хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах нь" төслийг хэрэгжүүлсэн.

МОНГОЛБАНК
МОНГОЛ УЛСЫН ТӨВ БАНК

САНГИЙН ЯАМ

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

МВА
МОНГОЛЫН БАНКЧЫН АССОЦИАЦИ

ХАДГАЛАМЖИЙН
ДААТГАЛЫН
КОРПОРАЦИ
Deposit Insurance Corporation of Mongolia

MIK
MONGOLIAN MORTGAGE CORPORATION
МОНГОЛЫН ИПОТЕКИЙН КОРПОРАЦИ

БИЧИЛ САНХҮҮГИЙН
ХӨГЖЛИЙН САН

ADB

САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛЭГЧИЙГ ХАМГААЛАХ АЯН

2018 01.02-05.31

www.mongolbank.mn

[@mongolbank.mn](https://www.facebook.com/mongolbank.mn)

[@mongolbank.mn](https://twitter.com/mongolbank.mn)

[mongolbank](https://www.youtube.com/mongolbank)

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

Аяны талаарх ерөнхий танилцуулга

- ❑ **Аяны зорилго**
 - Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчдэд арилжааны зөв дадлыг төлөвшүүлэх;
 - Санхүүгийн хэрэглэгчийн суурь мэдлэгийг дээшлүүлэх.

- ❑ **Хийгдсэн ажлууд**
 - Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид рүү чиглэсэн ажлууд
 - Санхүүгийн хэрэглэгчид рүү чиглэсэн ажлууд

- ❑ **Үр дүн**
 - “Банкны салбарт хэрэглэгчийг хамгаалах нэгдсэн стандарт”
 - Санхүүгийн боловсролыг олон нийтэд хүртээмжтэй байдлыг нэмэгдүүлэхэд чиглэгдсэн.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулийн төсөл

“Санхүүгийн хэрэглэгчийг хамгаалах” аяны хэрэгжилтийн үр дүнд Монгол Улс хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах хууль эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх шаардлагыг харснаар:

Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2018 оны 01 дүгээр сарын 18-ны өдрийн А-15 дугаар тушаалаар хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсгийг байгуулсан.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

Хуулийн төсөл боловсруулах хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлох

Монгол улсад өнөөдөр банк, санхүүгийн үйлчилгээнд хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах харилцааг “Иргэний хууль”, “Хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах тухай хууль”, “Зар сурталчилгааны тухай хууль”, “Өрсөлдөөний тухай хууль”, “Банкны тухай хууль”-иудаар тус тус зохицуулж байна.

Эдгээр хууль тогтоомжид хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах талаар ерөнхий заалтууд байдаг хэдий ч санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалахтай холбоотой тусгайлсан хууль, эрх зүйн заалтууд цөөн байна.

Хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалахтай холбоотой тусгайлсан хууль, эрх зүйн заалтууд цөөн байна.

Хуулийн төсөл боловсруулах хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлох

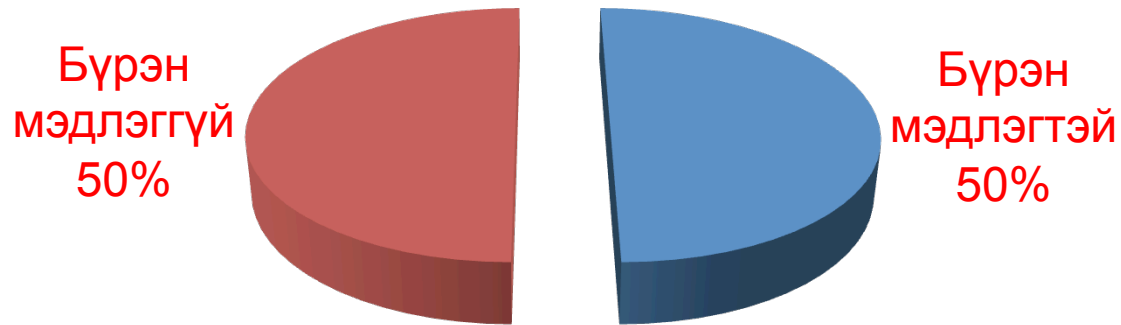

ᠮᠣᠩᠭᠡᠯᠡᠳᠡᠨ
ᠮᠤᠮᠤᠨ

Хуулийн төсөл боловсруулах хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлох

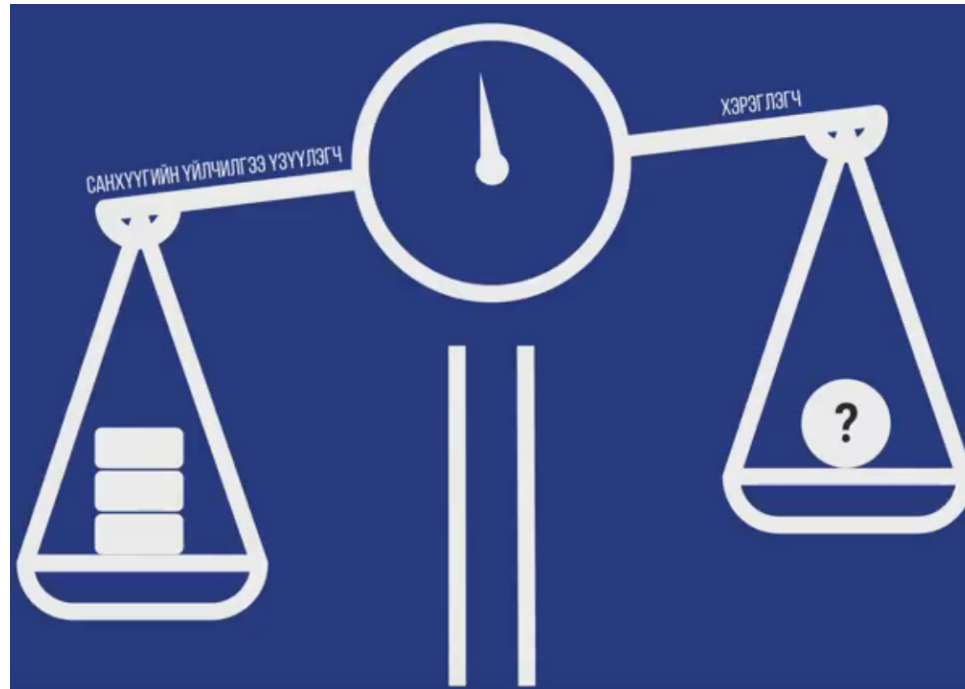
3527 иргэдийн судалгаа

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ

Хуулийн төслийн зорилго

- эрх мэдэл, мэдээлэл, нөөц боломжийн тэнцвэргүй байдал;
- бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний талаарх мэдлэг, боловсролын тэнцвэргүй байдал;
- хууль, эрх зүйн зохицуулалтын талаарх мэдээллийн тэнцвэргүй байдал.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

Хуулийн төслийн зорилт, үйлчлэх хүрээ

➤ Хуулийн төслийн зорилт

Энэ хуулийн зорилт нь санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд тавих шаардлагыг тогтоох, түүнтэй холбоотой гомдол, маргааныг хянан шийдвэрлэх талуудын эрх, үүргийг тодорхойлох, олон нийтэд санхүүгийн боловсрол олгох, эрхийг хамгаалахад оршино.

➤ Хуулийн төслийн үйлчлэх хүрээ

Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс санхүүгийн хэрэглэгчид санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ үзүүлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна. Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуульд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол энэ хуулийн заалтыг дагаж мөрдөнө. Энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу зохицуулна. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч хэрэглэгчийн хооронд үүсэх гэрээний харилцаа нь Иргэний хуулиар зохицуулагдана.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ

Хуулийн төслийн зорилт, үйлчлэх хүрээ

Санхүүгийн зах зээлийн 95%

Банк бус санхүүгийн
байгууллага

Үнэт цаасны компани
Даатгалын компани

МОНГОЛ
УЛС

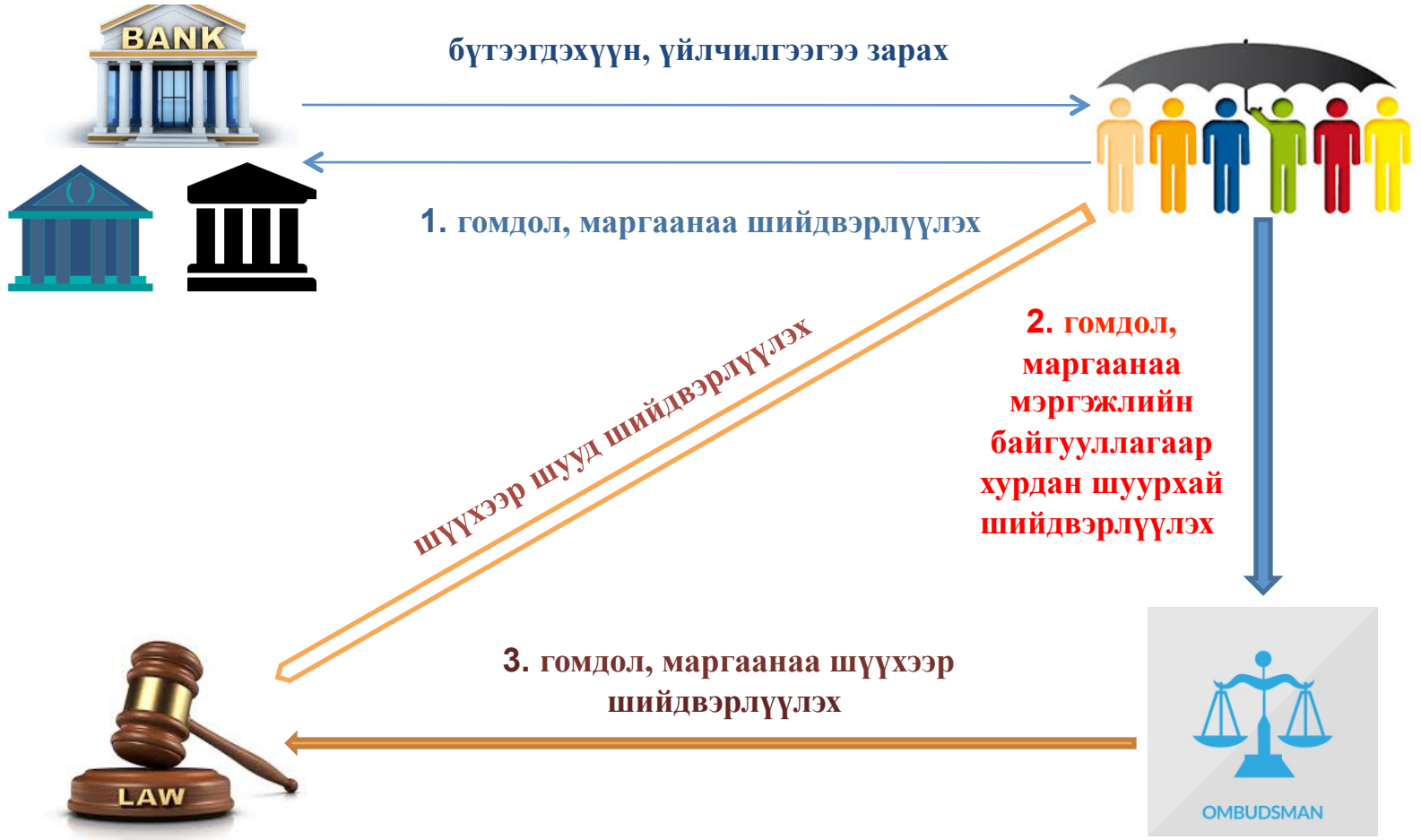
Хуулийн төслийн ач холбогдол

- хэрэглэгч нь өөрт тохирсон аливаа санхүүгийн үйлчилгээ, бүтээгдэхүүнийг өөрийн итгэл үнэмшлээр сонгон авах ба шаардлагатай мэдлэг, мэдээлэл, боловсролоор үнэ төлбөргүй хангуулах;
- санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үүрэг, хариуцлагыг ихэсгэсгэх, түүнд тавих төрийн зохицуулагч байгууллагын хяналт, шалгалтыг өндөржүүлэх;
- зөрчигдсөн эрхээ эрх бүхий мэргэшсэн байгууллагаар хурдан шуурхай, чирэгдэл багатайгаар шүүхийн бус журмаар шийдвэрлүүлэх.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠪᠠᠨᠭ

Хуулийн төслийн ач холбогдол

Хуульч

Нийгэмд үзүүлэх үр нөлөө

1. Санхүүгийн хэрэглэгчийн санхүүгийн мэдлэг, боловсрол дээшилснээр өөрт тохирсон бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг зөв сонгон хэрэглэх ба ирээдүйд үүсэх санхүүгийн дарамтаас өөрийгөө хамгаалах чадавхитай болно.
2. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд тавих шаардлагыг зөв тогтоосноор шударга өрсөлдөөнт зах зээлийг бүрдүүлэх, санхүүгийн байгууллагын урт хугацааны тогтвортой үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлнэ.
3. Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалаад зогсохгүй үүргийг нь зөв тогтоосноор санхүүгийн хэрэглэгчийн санхүүгийн сахилга бат болон хариуцлагыг ухамсарлуулах ба ингэснээр чанаргүй зээлийн хэмжээг багасгаж, зах зээлийн эргэх холбоог сайжруулна.
4. Санхүүгийн маргааныг шийдвэрлэх мэргэшсэн байгууллагыг зөв системтэйгээр байгуулснаар гомдол, маргааныг шийдвэрлэх механизм нь илүү хурдан шуурхай, зардал багатай болохоос гадна шүүхийн журмаар шийдвэрлэгддэг маргааны тоо багасаж, шүүхийн байгууллагын ачааллыг бууруулна.
5. Хэрэглэгчийн санхүүгийн боловсрол, мэдлэг дээшилсэнээр хариуцлагатай зээлийн тогтолцоо бүрдэх ба мөн өндөр хүүтэй мөнгө хүүлэлтийн эсрэг чиглэсэн нийгмийн дархлааг дэмжинэ.
6. Төрийн зохицуулагч байгууллагууд нь нэг салбарын хэрэглэгчийн эрхийг тус тусын хууль, журмаар хамгаалж, түүнд тавих хяналт зохицуулалтыг хамтдаа хэрэгжүүлдэг тогтолцоог зассанаар үүрэг, функцын давхардал, хийдлийг арилгана.

МОНГОЛ УЛСЫН
ХӨГЖИЛЙН БАНК

Анхаарал тавьсанд баярлалаа

МОНГОЛ УЛСЫН
ХӨГЖИЛЙН БАНК

2021 он